

Ростислав Андрійович Калюжний, доктор юридичних наук, професор, заступник директора з наукової роботи Юридичного інституту Національного авіаційного університету

АКТУАЛЬНЕ ВИДАННЯ ПРО РОЛЬ ПРЕЗИДЕНТСЬКОЇ ВЛАДИ У ПРОТИДІЇ МІЖНАРОДНОМУ ТЕРОРИЗМУ*

Тероризм давно перетнув кордони держав і став проблемою міжнародного масштабу. Жодна держава сьогодні не здатна протистояти цьому злу одноосібно. Тому нагальною є потреба активізації міжнародного співробітництва в цій сфері. Чільне місце в такому співробітництві належить, безумовно, міжнародно-правовим чинникам та президенту країни як особі, яка представляє інтереси держави на міжнародному рівні та може впливати на внутрішньодержавну політику. Це актуалізує необхідність наукового осмислення як самого явища тероризму, так і правових механізмів боротьби з ним з урахуванням закордонного досвіду, зокрема Азербайджанської Республіки, де прояви тероризму, на жаль, мають загрозливий характер.

Дана праця розкриває нові підходи до теоретичних та практичних проблем ролі інституту президентства у функціонуванні механізмів міжнародно-правового регулювання боротьби з тероризмом, показує практичне значення дослідження цього явища для вдосконалення правового регулювання відносин у цій сфері. Враховуючи викладене вище, актуальність монографії А. Д. Гулієва «Інститут президентства в протидії тероризму міжнародному тероризму (сравнительно-правовой анализ законодательств Украины и Азербайджанской Республики)» не викликає сумніву.

Робота, запропонована А. Д. Гулієвим, характеризується системним підходом до дослідження інституту президентства в механізмах міжнародно-правового регулювання боротьби з тероризмом. Структура монографії дозволяє послідовно розглянути всі проблеми, визначені автором.

Заслугує уваги визначення автором ряду принципово нових характеристик терору епохи глобалізації, до яких автор відносить те, що: по-перше, змінилися цільові установки тероризму; по-друге, практика показує, що терористичні і екстремістські організації різної спрямованості добре взаємодіють одна з одною; по-третє, терористичні організації взаємодіють з угрупованнями в інших сферах організованої злочинності; по-четверте, головною метою терористичних атак є об'єкти промислової інфраструктури в транзитних регіонах з великою кількістю населення, транспортні комунікації і система життєзабезпечення, які в умовах глобалізації, впровадження сучасних досягнень науки і техніки стають більш уразливими; по-п'яте, масштабна і багатогалузева терористична діяльність може здійснюватися тільки за цільової підтримки державних органів якої-небудь країни; по-шосте, існує проблема надання притулку тероризму і виправдання тероризму.

Досить цікавим є підхід автора до визначення напрямів міжнародної антитерористичної співпраці, серед яких слід назвати: 1) вивчення причин явища в цілях ліквідації ситуацій, які передбачають собою сприятливий ґрунт для тероризму; 2) здійснення активної міжнародної співпраці, направленої на боротьбу з тероризмом, що включає укладення міжнародних договорів і розробку ефективних загальних заходів із запобігання актам міжнародного тероризму і покарання за них; 3) розробку базових основ боротьби з тероризмом; 4) створення системи моніторингу тероризму шляхом взаємного обміну інформацією; 5) проведення комплексних антитерористичних операцій; 6) створення ефективних механізмів міжнародного контролю за впровадження рішень ООН та інших міжнародних інститутів у діяльність кожної з країн її членів; 7) вдосконалення механізму надання правової допомоги; 8) протидія розповсюдженню ідеології екстремізму; 9) ак-

тивізація боротьби з фінансуванням тероризму за рахунок незаконного обігу наркотиків, «відмивання» коштів, отриманих злочинним шляхом, зокрема із закриття цих каналів; 10) протидія доступу терористів до засобів масового ураження і їх доставки; 11) посилення контролю за обігом озброєння, особливо за зразками високоточної зброї.

Слід позитивно оцінити пропозицію автора про ухвалення комплексної цільової державної програми попередження і боротьби з тероризмом, підготовленої під керівництвом глави держави, яка буде задіювати ресурси держави і ресурси громадянського суспільства. Ця програма повинна увібрати в себе як складові елементи наступні системи протидії терористичній діяльності: проведення комплексних міждисциплінарних наукових досліджень; розробку технічних засобів і політичних технологій боротьби з тероризмом (антитерористичній діяльності), включаючи конструкторські розробки нових зразків зброї, пристроїв для дистанційного виявлення бактеріологічних, отруйних, вибухових і радіоактивних речовин на базі нанотехнологій та ін.

У той же час викликає зауваження дещо надмірна наукова обережність та коректність автора, котра виявляється у відсутності критичного аналізу поглядів інших науковців, котрі займалися (займаються) проблемами. У роботі не досить часто зустрічаються ці важливі елементи. Дане зауваження не впливає в цілому на загальну позитивну оцінку якості проведеної автором роботи.

Таким чином, монографія А. Д. Гулієва «Институт президентства в противодействии международному терроризму (сравнительно-правовой анализ законодательств Украины и Азербайджанской Республики)» відзначається суттєвою новизною для вітчизняної юридичної науки і робить суттєвий внесок в її розвиток, а отже може бути використана в практичній діяльності державних органів, у викладацькій та науковій роботі.